

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: СОЦИОЛОГИЈА
СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: ВАСПИТАЧИ-ПРВА ГОДИНА
ВЕЖБЕ ПО РАСПОРЕДУ: ПОНЕДЕЉАК, 06.04.2020.
САРАДНИК У НАСТАВИ: МАС Невена Настип

35. ДРЖАВА

Држава је једна од најстаријих и најзначајнијих друштвених творевина. Израз држава користи се у два основна значења. У ужем смислу, овим изразом се назива сам државни апарат – хијерархијска организација састављена од носилаца државне власти и чиновника који улазе у састав њених различитих органа. У ширем смислу, под државом се подразумева целокупно друштво обухваћено једном државном организацијом.

Основна обележја државе су: а) територија, која има прецизно одређене географске границе до којих се простире државна власт; б) становништво, које насељава одређену територију, поштује успостављену власт и њену политику; и в) суверена власт, као врховна власт на одређеној територији.

Кључно обележје државе је владавина. То је организовано управљање у одређеној заједници. Постоје два основна типа владавине: аутократија и демократија.

Основна карактеристика савремене државе јесте постојање низа органа и институција који врше одређене функције власти. Међу тим органима, од посебног су значаја они којима је поверена законодавна и извршна функција или власт.

У политичком конституисању савремене државе постоје два основна система организације власти који полазе од начела поделе власти на: законодавну, извршну и на судску власт. То су парламентаризам и председнички систем.

Поред ових основних система постоје и разни мешовити и неиздиференцирани системи.

КЛАСИФИКАЦИЈЕ ДРЖАВЕ

У класификацији државе постоји мноштво критеријума, међу којима доминирају: а) према организацији државне власти; и б) према владајућој класи – робовласничка, феудална, буржоаска, пролетерска.

Према организацији државне власти, најчешће се узимају: облик владавине, облик друштвеног уређења и систем организације власти.

Према облику владавине: монархија и република.

Према облику државног уређења: просте (унитарне) и сложене (федерација, конфедерација)

Према организацији власти, на оне: са системом поделе власти и са системом јединства власти.

36. ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Политичке странке су организоване друштвене групе. Оне су добровољне, релативно трајне организације идејних и политичких истомишљеника чији је циљ ангажовање у политици, односно освајање политичке власти, по правилу кроз изборни процес.

Странке су институције модерног доба, које су настале после француске и америчке револуције, развојем парламентаризма и избора.

Оснивање политичких странака темељи се на политичким слободама и правима у чијем је средишту слобода политичког изражавања и право на политичко удруживање.

У политичким странкама одвија се низ активности, као што су: мобилисање чланства, формулисање циљева, решавање конфликта, доношење правила о устројству и начину рада, избор функционера и чиновника итд.

Конститутивни елементи политичких странака

-Чланство, које се формализује попуњавањем приступнице или уписом, чланском картом, плаћањем чланарине и поштовањем страначке дисциплине;

-Руководство, које представља узак круг људи, оно има пресудан утицај на одлуке и дистрибуцију моћи у странци и оличено је у лидеру странке;

-Политички програм, у коме су изложене политичке идеје и циљеви; и

-Начин организације, утврђени систем веза и односа у који улазе чланови током утврђивања и реализације политике.

Страначки системи: једностраначки, двостраначки и вишестраначки.